

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PROBLÉMY V AFRICE JAKO SOCIOLOGICKÝ PROBLÉM

Autor práce: Iveta Strnadová

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Soukup Petr

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr., Ing. Petru Soukupovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1. AFRICKÝ KONTINENT	6
1.1 Geografie.....	6
1.2 Hospodářsko-společenský přehled.....	8
1.3 Zemědělství.....	9
1.4 Náboženství.....	10
1.5 Zákonodárné systémy.....	11
2. EKONOMIKA	12
2.1 Sociálně ekonomická zaostalost Afriky.....	12
2.2 Zadluženost jako globální problém.....	13
2.3 Pojem „chudoba“.....	14
2.4 Problém války a míru.....	15
2.5 Rozvojová pomoc.....	16
3. HOSPODÁŘSTVÍ	18
3.1 Obchodní politika.....	18
3.2 Finanční trh chudších zemí Afriky.....	19
3.3 Pokles rozvojové pomoci.....	21
3.4 Mezinárodní obchod.....	22
4. PROBLÉMY AFRIKY	23
4.1 Zdravotnictví.....	23
4.2 Chudoba.....	27
4.3 Školství v chudých zemích Afriky.....	28
5. ORGANIZACE POMOCI	30
5.1 UNICEF.....	30
5.2 CARE.....	31
5.3 Fair Trade.....	31
5.4 Lékaři bez hranic.....	32
ZÁVĚR	33
SEZNAM LITERATURY	34
SEZNAM PŘÍLOH	36
PŘÍLOHA I.	37
PŘÍLOHA II.	38
PŘÍLOHA III.	39
PŘÍLOHA IV.	40
PŘÍLOHA V.	41
ABSTRAKT	42
ABSTRACT	43

ÚVOD

Vzhledem k mému zaměstnání v cestovním ruchu, jsem se rozhodla, že se v této bakalářské práci budu zabývat Afrikou a problémy, které se v tomto kontinentu vyskytují. Hlavním cílem diplomové práce je pozorování problémů chudých zemí subsaharské Afriky a seznámením této problematiky s okolím. Zároveň se pokusím naleznout několik možností na řešení těchto problémů. Problémy, jako jsou nízká úroveň ekonomiky a hospodářství afrického kontinentu, mají za základní důsledek mezinárodní zadluženost a s tím i ostatní související problémy.

Afrika patří mezi rozvojové země s nízkou ekonomikou a hospodářstvím. Mezi hlavní oblasti, kterými se práce zabývá, patří chudoba, kvůli které obyvatelé států v Africe nemají možnost rozvíjet svou životní úroveň, která zabraňuje rozvoji zemí v africkém kontinentu, dále zdravotnictví, které je ve většině oblastí zanedbané a trpí nedostatkem kvalifikovaných doktorů, dále také školství, hospodářství a ekonomika. Většina obyvatel je nigramotná, jelikož nemají finance na školu a zároveň musí pracovat kvůli obživě, proto volí práci před vzděláním.

Velikost populace v tomto kontinentu rychle roste, ale finanční zdroje jsou stále fixní. Humanitární organizace napomáhají různými projekty africkému kontinentu dosáhnout lepší úrovně života, ale výsledky této pomoci jsou často nefunkční. Nízká úroveň života Afričanů způsobuje než několik problémů, z nichž nejhoší je vysoká úmrtnost obyvatel. Úmrtnost je u mnoha případů způsobena léčitelnými chorobami proti kterým bohužel není většina nemocnic vybavena, nebo z důvodu velkého výskytu zdravotně závadné vody.

Seznámení s charakteristikou Afriky, její geografii, zemědělstvím a náboženstvím, nám pomůže lépe chápat vyskytující se problémy v Africe, které bude tato práce rozebírat. Dále také ekonomika, zadlužení států afrického kontinentu a tím způsobená chudoba obyvatel, je velmi důležitým tématem, u kterého by se měla vláda zemí Afriky pozastavit.

Hospodářství Afriky je na nižší úrovni, především postavení podniků ve finančním a lidském kapitálu, také malý přístup afrických zemí k distribučním sítím a nízké technologie nepřináší státům přínosy. Problémy, jako jsou zdravotnictví, školství a chudoba viz. příloha I. a II.. Tyto problémy dopadají nejen na africký kontinent, ale také na celý svět, především co se týče životního prostředí. Humanitární organizace, které pomáhají africkým zemím k rozvoji, formou projektů či finančních prostředků, vykazují jen malé výsledky.

1. AFRICKÝ KONTINENT

1.1. Geografie

Afrika je členěna na 53 států. Dvě třetiny těchto států řadí OSN z mnohých důvodů mezi nejchudší státy světa. OSN považuje za důsledek chudoby Afriky především horší přírodní podmínky, populační explozi, nedostatek kapitálu, nedostatek zkušeností a odborníků, nízká gramotnost, nemoci, války – řešení náboženských, kmenových a rasových sporů.¹

Rozloha Afriky činí 30 262 000 km² a počet obyvatel dosahuje 670 000 000 (což je 12% celkové světové populace). Tento kontinent je na třetím místě v počtu obyvatel mezi světadíly. Její téměř 3 % přírůstek je nejvyšší na světě. S čímž souvisí i hustota zalidnění: 22 obyvk./km². Obyvatelé Afriky se dožívají středního věku, ženy 55 let a muži až 58 let. Mezi působící organizace Afriky patří: Organizace africké jednoty (OAU), Communauté Economique des Etats de l'Afrique Centrale (CEEAC), Ekonomické společenství západoafrických států (ECOWAS).²

Nyní se zaměříme na přírodní charakteristiku. Afrika je druhým největším kontinentem na světě a pokrývá jednu pětinu souše Země. Kontinent je vyplněn rozsáhlou centrální plošinou, kterou přerušují horská pásma a také místa ohraničená úzkými nížinami. Nejvyšší bod Afriky je hora Kilimandžáro (5895m) a nejnižší bod je Assalská proláklina (-155m). Nil je nejdelší řeka Afriky a největší jezero je Viktoriino. Také se zde nachází rozsáhlé pouště jako je Sahara a Kalahari.³

Vegetace Afriky je převážně poušť v severní části, ve střední části savana a tropické deštné pralesy, v jižní části savana a polopoušť.

Podnebí:

Afrika má teplé a horké podnebí, ale jak množstvím srážek, tak i vlhkostí se výrazně liší od jiných kontinentů. Největší rozlohu ve srovnání s ostatními světadíly, což je 90%, zde zaujímá Tropický pás. Saharu a také část Somálska sužují nejvyšší teploty. V Africe se vyskytují srážky pouze v období dešťů a více než 1/2 kontinentu má cca 400-500 mm srážek ročně, což je minimální ve srovnání s jinými kontinenty.⁴

---

¹ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708

² HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708

³ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708

⁴ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708

Jazyky:

Na kontinentu se hovoří podle různých statistik mezi 800-900 domorodými jazyky. Tento počet zahrnuje 300 jazyků bantuských, z nichž nejrozšířenější je svahilština. Ale také je zde používaná Arabština a hauština. Nářečí jsou v Africe ohrožena, především angličtinou, která je úředním jazykem a uplatňuje svá práva jako „světový jazyk“.⁵

Etnické složení:

Více než 800 černošských etnických skupin tvoří 75 % celkové populace. Arabové a Berbeři, 2,5 milionů Asijců, kteří žijí na Madagaskaru, běloši tvoří nepatrnou složku.⁶

Demografie:

Afrika je z hlediska počtu obyvatel třetím nejlidnatějším kontinentem světa. Její téměř tři procentní přírůstek je desetkrát vyšší než v Evropě a nejvyšší na světě, což také způsobuje nezaměstnanost, chudobu a hladomor..

Rozložení obyvatelstva je velmi různorodé – poušť, savana a oblasti deštných pralesů jsou velmi řídké osídleny. „Naproti tomu údolí Nilu v Egyptě je jednou z nejhustěji osídlených oblastí na světě, s průměrnou hustotou 1500 obyvatel na km². Nigérie, s počtem obyvatel 89 milionů, je nejlidnatějším státem v Africe.“⁷

Velmi rozdílné přírodní podmínky výrazně ovlivňují rozmístění obyvatelstva. Velmi husté zalidnění je jen v oblastech, kde jsou dobré podmínky pro zemědělství. Nejhustěji osídlené jsou dolní toky řek. Naopak nejmenší zalidnění je v deštných pralesech. Nejvíce urbanizovanou oblastí je Severní Afrika. Občanské války v několika zemích způsobily značnou migraci uprchlíků podobně jako období sucha a hladomoru, jež postihla některé africké země. Rozložení obyvatelstva také ovlivnila velmi rozsáhlá migrace za prací, jelikož v některých státech Afriky je vysoká nezaměstnanost.

Migrují především obyvatelé střední Afriky do dolů a továren v Zambii, Zimbabwe a Jihoafrické republice. Obyvatelé Afrického kontinentu však nemigrují pouze do Afrických států, ale také do Evropy kvůli dosažitelnosti lepších pracovních oborů a pracovních podmínek.

---

⁵ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708, 205

⁶ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708

⁷ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708

1.2.Hospodářsko – společenský přehled

Do 2. světové války byly v Africe jen čtyři nezávislé země (Libérie, Egypt, Etiopie a Republika Jižní Afrika). Tento kontinent byl koloniální oblastí světa, nejvíce kolonií ovládaly Británie, Francie a Německo. Afrika byla jak zdrojem levných surovin, zemědělských produktů, tak zdrojem pracovních sil (dříve otroků). USA a také evropské mocnosti obchodovali s africkými otroky, aby zajistily pracovní sílu pro své plantáže.

Od 50.let probíhá silný národně-osvobozenecý boj, nadále však na kontinentě působí vlivy světových mocností na politický vývoj v jednotlivých zemích. Největší nárůst nezávislých zemí v Africe přináší až přelom 50. a 60.let. Dnes převažují vlivy ekonomické formou zahraniční pomoci.⁸

V Afrických zemích stále dochází k silnému ničení přírodních zdrojů s rozsáhlými ekologickými dopady. Také stále přibývá migrace „mozků“ do vyspělých zemí jako je například USA, či Francie. Řada států se potýká s neoborným vedením země, ještě dnes se můžeme setkat v Africe s diktaturou a také je zde častá i korupce, rozkrádání národního majetku a mezi nejhorší praktiky patří i vojenský vandalisnius. Ve státech, ve kterých převládla diktatura, dochází často k enormním výdajům na zbrojení a tím také roste zadlužení daného státu.

Na tomto kontinentu vidíme časté neefektivní zahraniční programy pomoci, jelikož se rozpadá jejich politický systém. Afrika se dostala do opakované potravinové krize a většina jejích států je na tom hůře než v době koloniální, jsou nezaměstnaní, trpí nemocemi a hladem.

---

⁸ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 349, 355 – 357

⁹ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 349

1.3.Zemědělství

Severoafričké státy sdílejí s dalšími státy Středomoří výhodu příznivého podnebí. Maroko, Alžírsko a Tunisko byly obráceny na islám a muslimové s sebou přinesli oblibu masa a drůbeže s ovocem, a také tajines ze skopového, drůbeže v kombinaci se sušeným ovocem.⁹

Některé části střední Afriky byly původně kolonizovány kvůli koření (skořice, feferonky, česnek, hřebíček) a v mnoha bývalých koloniích jsou evropské vlivy pociťovány dodnes. Zvěřina byla dříve tradičním zdrojem potravy, také lov ryb byl velmi častý, ale nyní jsou zdroje ryb omezené a rostoucí chudoba s přísnějšími loveckými zákony, lov zvěře ukončily. Dokud se nezačala pěstovat kukuřice, která sloužila pro zabezpečení potravy otroků na otrokářských lodích, prosperovalo pěstování jediných obilnin, jakými jsou například proso a čirok.¹⁰

Převažuje zde plantážní způsob výroby. Tento způsob výroby se používá při pěstování plodin vyvážených do zahraničí. Potravinové plodiny se pěstují jen primitivním způsobem, a proto Afrika trpí nedostatkem produkce těchto plodin. V oblastech u pobřeží se začalo rozvíjet pěstování ovoce a zeleniny určené k vývozu do zahraničních zemí. Kvůli nedostatku pastvin, nemocem a parazitům je chov zvířat nepříznivý pro obyvatele Afriky. Proto převažuje pastevecký chov dobytka, který je omezen jen na vyšší oblasti, kde se nevyskytují parazité a přenašeči chorob jako je například moucha Tse Tse, která způsobuje spavou nemoc či slepotu dobytka.

„V zemědělství pracuje více než ½ ekonomicky aktivních obyvatel, což je skoro 40% africké produkce. Hlavní produkty jsou (jejich podíl na svět. produkci): Kakao (52%), diamanty (48%), kobalt (41%), chrom (40%), zlato (36%), káva (23%).“¹¹

Nerostné zdroje a energie:

Těžba těchto zdrojů je spojena s celou řadou problémů jak investičních tak ekologických. V Africe se nejvíce vyskytují barevné kovy jako např. měď, hliník a železo. Mezi další suroviny patří uhlí a ropa, která se z malé části vyváží do zahraničí. Ve vývozu dominuje měď ve srovnání s ostatními nerostnými surovinami tohoto kontinentu.

---

⁹ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 230,439

¹⁰ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 439

¹¹ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 708

1.4.Náboženství

Většina Afričanů vyznává křesťanství, nebo islám, ale samozřejmě tradiční kultury v Africe i dnes stále přetrvávají. V duchy a uctívání duchů a jejich předků, v přírodní síly a zvířata (například kult „vúdí“), v převtělování člověka a v jiné kultury obyvatel některých oblastí stále věří.

„Islám je monoteistický. Je to jedno z nejrozšířenějších světových náboženství. Islám znamená pokoru před boží – Alláhovou – mocí. Jeho přívrženci zvaní muslimové věří v existenci jediného boha, jehož prorokem je Mohamed. Základním požadavkem islámu je poslušnost vůči Alláhovým příkázáním, tak jak stojí ve svaté knize – koránu. Islám je jak náboženství, tak životní styl, nejoddanější muslimové nedokážou pochopit, že se víra nemusí odrážet ve všech aspektech lidského života.“¹²

Jako na celém světě se i v Africe vyskytují hnutí a sekty. Je jich několik, ale v Africe se vyskytují především „Izmailové“, kteří jsou spojení s hnutím Shias. Toto hnutí vzniklo jako podzemní hnutí již v 9.století. Členové tohoto hnutí žijí v Africe a Asii. A také hnutí „Sunnis“, které podporují muslimové z Afrických států a samozřejmě i muslimové ze států ostatních .¹³

„Křesťanství je přímým pokračovatelem judaismu. Křesťané věří, že Ježíš Kristus (z řeckého termínu christos - „pomazaný“) se narodil v Betlémě asi v roce 4 př. n. l. A byl seslán jako spasitel, jehož příchod předpovídali židovští proroci.“¹⁴

---

¹² HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 218

¹³ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 218

¹⁴ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 216

1.5. Zákonodárny systémy

Všechny společnosti potřebují pravidla. Pravidla, kterými stanovují práva a povinnosti svých obyvatel. Zákony jsou obvykle výsledkem kompromisu a také diskuse v zákonodárném sboru daného státu. Při vytváření konečné formy zákona je vyžadováno často hodně peněz a času. Vláda i její složení musí být natolik schopné a kvalifikované, aby pokračoval rozvoj země a tím vzrostla spokojenost obyvatel v dané zemi.

Zákonodárny systémy vlády Afriky. „Ve dvoukomorovém politickém systému existují dvě komory zákonodárného sboru, v jednokomorovém systému existuje jen jedna komora. Státy Afriky, jejichž politický systém je dvoukomorový, jsou: Libérie, Burkina, Madagaskar, Mauretánie, Středoafriická republika, Svazijsko. Ostatní státy mají systém jednokomorový.“¹⁶

Americký prezident, Barack Obama, má na vlády Afriky negativní názor, domnívá se, že chudobu států zčásti způsobují zkorumpované vlády a o celém problému se vyjadřuje velmi kriticky jak tato práce uvádí níže.

„Americký prezident Barack Obama při projevu v Ghaně vyzval Afriku, aby se zbavila zkorumpovaných a nedemokratických vlád v zájmu dosažení pokroku. Zároveň varoval před šířením násilí v mnoha částech černého kontinentu a vyzdvihl Ghanu jako řádný příklad demokracie a stability. *„Tohle je nadějná chvíle. Abychom se ale této příležitosti chopili, musíme si nejdříve uvědomit základní pravidlo, které v Ghaně skutečně platí: rozvoj závisí na dobré vládě. Toto pravidlo na mnoha místech chybí již příliš dlouho. A to je právě ta změna, která zpřístupní všechny potenciál Afriky.“* vzkázal Obama zástupcům afrického kontinentu.“¹⁷

---

¹⁶ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 250

¹⁷ iHNed.cz. [online], [cit. 2009-7-12]. Dostupné z:

<http://zahranicni.ihned.cz/c1-37755300-obama-v-africe-predelal-svuj-slogan-yes-we-can-prekvapil-kritikou>

2. EKONOMIKA

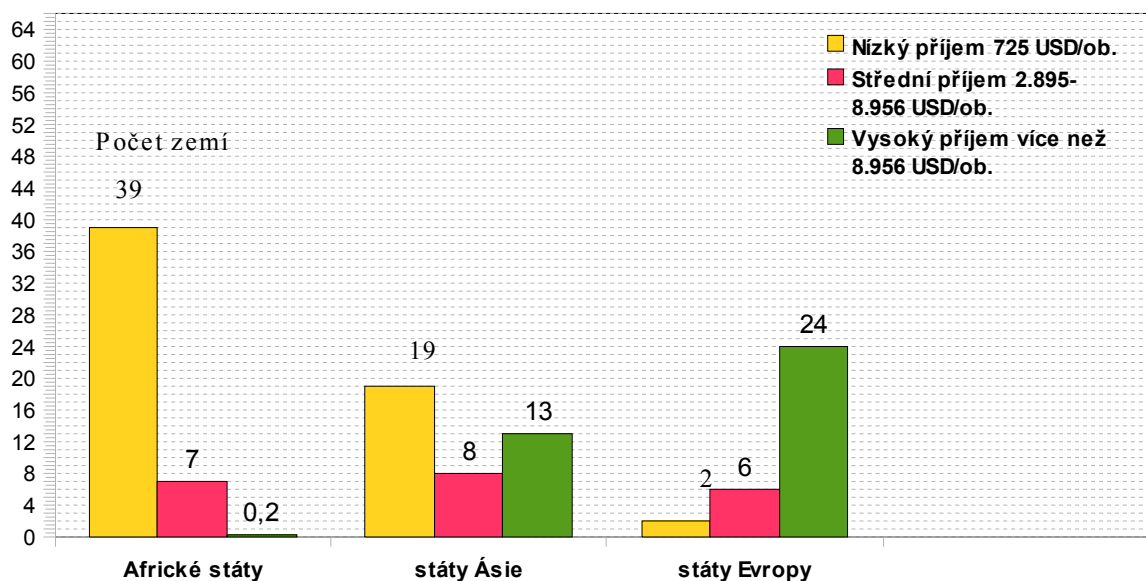
2.1. Sociálně ekonomická zaostalost Afriky

Afrika tvoří z turistického a ekonomického hlediska neobyčejně různorodou oblast. Na jedné straně je v Africe mnoho zemí, které turisté i ekonomičtí partneři hodnotí pozitivně. Že turisté často cestují za poznáním do Egypta, Tuniska, Keni či Jihoafrické republiky, mohou sama potvrdit, jelikož pracují v cestovním ruchu. Ale na druhou stranu, jsou země pro turistiku a většinou i pro hospodářské styky zcela nevhodné, zvláště ty, ve kterých panují vnitřní konflikty.¹⁸

Afrika je charakteristická svou sociální a ekonomickou zaostalostí. Kromě sociální a ekonomické zaostalosti či nerozvinutosti Afriky je charakteristická i koloniální minulost, kdy území nynějšího kontinentu byla v postavení závislého území. Tato země byla pod politickou nadvládou metropolí. Bohatství z Afriky bylo přesouváno do metropolí.¹⁹

Graf č. 1 Klasifikace zaostalosti Afriky ve srovnání s Asií a Evropou v roce 1996²⁰

Rozdělení zemí podle HDP/počet obyvatel

Z této tabulky je patrné, že nejvíce zemí s nejnižším příjmem je v Africe.

¹⁸ Via Africana cz. [on-line], [cit. 2009-7-12]. Dostupné z: <http://www.czefrica.com/>

¹⁹ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 148

²⁰ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 146

Kdyby ekonomika v Africe vzrostla, vytvořila by určitý základ pro rozvoj společnosti, pro naplnění potřeb lidí a předpoklady pro zvyšování jejich životní úrovně. Především záleží na využití a rozdělení příjmů, na provádění vhodné hospodářské politiky. Růst životní úrovně vyžaduje značné investice do vzdělávání, zdravotnictví a výživy, ty ale země Afriky postrádají. V případě, že by vláda zemí v Africe vkládala více financí do svých obyvatel formou kvalitnějšího zdravotnictví, školství a výživy, výsledkem by byla zdravější a vzdělanější populace, která je schopna dosáhnout vyšší produktivity.²¹

2.2. Zadluženost jako globální problém

Zadluženost je jedním z nejsložitějších problémů, který před světovou ekonomikou nyní stojí. Zadluženost komplikuje platební rovnováhu a také stabilitu finančně úvěrového systému. To také souvisí s rozvojem ekonomické spolupráce, která je zpomalována. Je jednou z příčin, proč jsou symetrické formy spolupráce vytlačovány a nahrazovány asymetrickými formami. Globální problém zadlužení zejména v poslední době zhoršuje v interakci s negativními projevy globálních problémů jako je například problém ekologický a zároveň se zhoršuje celkové klima mezinárodní spolupráce. Afrika je velmi zadlužený kontinent a její ekonomika tím velmi trpí.²²

Kapitálový trh uspokojoval potřeby Afriky i dalších rozvojových zemí. Nejdříve šlo o vládní či vládami garantované půjčky a úvěry, které však byly velmi často užívány neefektivně, na zbytečné účely, prestižní projekty, administrativu, armádu a na schodek běžných účtů. Ale přitom měly být spíše využity na přestavbu či rozvoj ekonomik, neboť značná část z nich nebyla účelově vázána. Dluhy zemí se zvyšovaly. Čerpalo se z vládních úvěrů bez potřebných garancí a proto přišla dluhová krize, která se stále prohlubovala. Africký kontinent je velmi zadlužený. Hospodářské analýzy i další výzkumy potvrzují, že tuto situaci nelze řešit tradičními metodami. Tento dluh také působí na mezinárodní obchod se zbožím a službami, kde nedostatečné splácení dlužníků komplikuje rozvoj ekonomických vztahů.²³

²¹ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 148

²² JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 148

²³ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 148

„Realisticky se již připouští, že většina těchto zemí nemůže své dluhové závazky nikdy splatit a že i prostá dluhová služba (úrok a úmor) se již vymyká kontrole, vynucuje si nové půjčky, preferenci krátkodobých, často ekologicky či jinak škodlivých efektů a má zhoubný vliv na mezinárodní ekonomickou spolupráci v řadě životně důležitých oblastí. Jde tedy o „začarovaný kruh“.“²⁴

2.3. Pojem „chudoba“

Chudoba je v různých zemích pojem závislý na úrovni spotřeby obyvatelstva v té které zemi, chudý člověk např. v USA je při vši dramatičnosti své situace nesrovnatelně lépe zabezpečen než chudý člověk v zemích subsaharské Afriky. Chudoba, to je zhoršování postavení nejnižších skupin obyvatelstva, jejího životního stylu, který je charakteristický podvýživou, nemocemi, negramotností a vede až k vymykání se lidských podmínek důstojného života.²⁵

Tabulka č. 1 Absolutní chudoba podle regionů v roce 1998²⁶

Region	Podíl na celkové absolutní chudobě (odhad 1,2 mld. lidí)
<i>Střední východ a Severní Afrika</i>	0,50%
<i>Subsaharská Afrika</i>	24,30%
Evropa a Střední Asie	2,00%
Latinská Amerika a Karibik	6,50%
Východní Asie a Pacifik	23,20%
Jižní Asie	43,50%

V této tabulce je srovnání zadluženosti Afriky s Evropou, Amerikou a Asií. Podle statistik se za dalších 12 let, počet chudých v subsaharské Africe zvýšil o 75 mil. osob.²⁷

²⁴ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 163

²⁵ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 169

²⁶ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 170

²⁷ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 170

Ekonomika Afriky potřebuje snížení zadluženosti Afrických států, jelikož ekonomický růst je pevně spjat se sociálním vývojem a snižováním chudoby. A jestliže se má ekonomika v těchto státech vyvíjet, musí se Afrika zbavit alespoň části jejích dluhů.

2.4. Problémy války a míru

Problém války i v dnešní moderní době stále je a jelikož žijeme v pokročilé době, můžou být následky války mnohem větší než před několika lety. V nukleární době se nejen každý ozbrojený konflikt může změnit ve světovou válku, ale také by se mohl změnit ve válku horší, jadernou, kterou by lidstvo nepřežilo. Tento problém může během několika minut rozhodnou o osudu celé civilizace a změnit osudy mnoha obyvatel.

A jak tvrdil Machiavelli: „každá válka se podobá přímce vedoucí do nekonečna, o níž nejsme schopni předvídat, co čeká tuto čáru tam, kde jsme ještě nebyli“.²⁸

Problém války a míru zahrnuje mnoho vztahů a v různých oblastech společenského života jde o záležitost mezioborovou. Válka je úzce spjata s otázkami politologickými tak i ekonomickými. Tento problém je zároveň analyzován spolu s problematikou zbrojení, které je čím dál více finančně náročnější, což přispívá ke zdražování armád a ovlivňování ekonomiky.²⁹

Rozvojové země jsou velikými dovozci zbrojní techniky a některé z nich se přeměnily v pravé arzenály. To je jednou z hlavních příčin četných regionálních a místních konfliktů. Vojenské výdaje rozvojových zemí vzrostly obrovským tempem. Vývoj má za důsledek rostoucí podíl rozvojových zemí na vojenských výdajích. Odzbrojovací opatření měla velmi pozitivní význam. Odzbrojování zmenšuje pravděpodobnost, že problém války dojde do katastrofické podoby a také pomáhá řešit část jiných globálních problémů v oblasti sociální (výchova, zdravotnictví, odstranění epidemií, zmírnění chudoby apod.).³⁰

---

²⁸ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 191

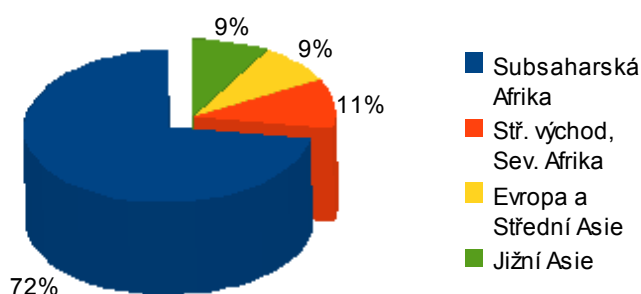
²⁹ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 192

³⁰ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 194

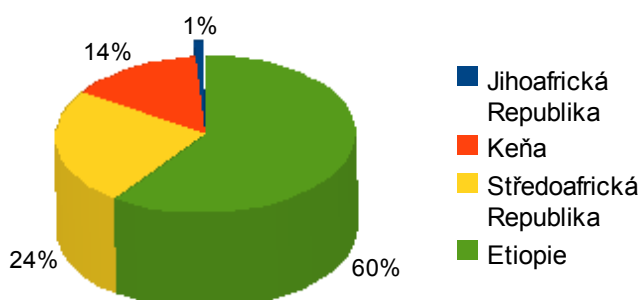
2.5. Rozvojová pomoc

Napětí mezi tzv. Severem a Jihem poroste, nebude-li se řešit problém sociálně ekonomické zaostalosti rozvojových zemí a problémy jako jsou například problém populační či potravinový. Díky vývoji však začíná lidstvo chápat problém války a také s tím související globální katastrofy. Také je tu otázka efektivnosti pomoci rozvojovým zemím, která se podle statistik snižuje. Nízká efektivnost je zaviněna korupcí, rozkrádáním, špatnou organizací distribuce. Také z části záleží na výši zadlužení země. Čím chudší země je, tím více se efektivnost snižuje a to často proto, že pomoc musí být využívána na dluhovou službu a na udržení základní správy země.³¹

Graf č. 2 Regionální rozdělení koncesivních toků rozvojové pomoci v r. 1997 (v %) ³²

Graf č. 3 Obdržená pomoc v níže zmíněných státech Afriky v r. 2005 (v %) ³³

³¹ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 198

³² JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 203

³³ Rozvojovka, projekt – nadace Člověk v tísni, [online], [cit. 2009-8-2]. Dostupné z: <http://rozvojovka.cz/index.php?id=209>

V chudých subsaharských zemích je to až 80 centů z každého USD, které jdou na tyto účely, jež nemohou být automaticky pokládány za čisté ztráty, protože jsou nutné na udržení administrativy. Ale v mnoha případech je tato administrativa neefektivní a nevykonná.³⁴

Výsledky z výše uvedených grafů potvrzují pokles pomoci Africe a také i dalším zemím. V případě, že se bude pomoc stále snižovat jako doposud, ekonomika Afriky se bude stále zhoršovat a s ní budou růst její dosavadní problémy týkající se především zdravotnictví, školství a rozvoje země. Afrika je zadlužená země, a proto tyto formy pomoci její ekonomika příliš nezaznamená, měl by se analyzovat způsob, jak odpustit Africe její věčné dluhy a pomoci jí vytvořit optimální ekonomiku, aby se tyto problémy minimalizovaly.

---

³⁴ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: *Globální problémy a světová ekonomika ekonomika*, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 203

3. HOSPODÁŘSTVÍ

3.1. Obchodní politika

Je mnoho činitelů, které znemožňují rozvojovým zemím, jako jsou státy v Africe, využívat nové obchodní příležitosti. Snížení cel průmyslových výrobků nezahrnuje 22% clu podléhajících dovozů rozvojovým tržním ekonomikám označených za citlivé, což jsou položky důležité pro vývoz rozvojových zemí. Vysoká cla přetrvávají u většiny výrobních skupin v zájmu rozvojových zemí (výrobky založené na tropických a přírodních zdrojích). U textilu a oblečení jsou potíže spojeny s možností vlád provést daná opatření až ke konci 10leté zaváděcí lhůty. Krátkodobě mohou příležitosti vývozu ohrozit přechodná ochranná opatření zahrnující také nová množství omezení uvalená na znevýhodňujícím základě na 3 roky.³⁵

Nejčastější způsob nabídky je obchodní přítomnost, čehož však nemůže mnoho zemí z Afrického kontinentu využít, protože je to velmi nákladné a mnoho Afrických zemí má slabé postavení podniků ve finančním a lidském kapitálu, také malý přístup k distribučním sítím, nízké informační kanály a technologie. Málo zemí nabídlo přístup k odborným zaměstnáním a smluvním odborníkům.³⁶

Otázky obchodní politiky v rámci nového světového rámce jsou spojeny s otázkami vývozní nabídky a tržních schopností rozvojových zemí, především nejméně rozvinuté země, Afriky. Výše zmíněné nabídky omezují jejich schopnost plně využít tržních příležitostí. Afrika nemá mezinárodně soutěže schopnou výrobní základnu. Státy v tomto kontinentu nemají dostatek financí a kvalifikované síly, aby mohly určit nové tržní výklenky, provést potřebné investice a tím konkurovat v mezinárodním vysoce soutěživém tržním prostředí. Zároveň trpí nedostatkem schopných politik a institucionálního prostředí. Horší je postavení zemí, které jsou vysoce závislé na vývozu určitého zboží.³⁷

---

³⁵ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 34

³⁶ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 34

³⁷ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 34

Moderní techniky řízení se stále rozšiřují po celém světě, nevykonné podnikatelské postupy vedou k neschopnosti Afrických zemí využít obchodních příležitostí. Kdyby totiž přijaly výkonné podnikatelské postupy, usnadnilo by jim to mezinárodní obchodování a snížilo náklady. V těchto zemích jsou omezené možnosti snižování transakčních nákladů a zpřístupnění obchodně informačních toků. V mnoha zemích Afriky jsou nevhodné zákaznické postupy velkou překážkou, což se ještě zhoršuje v dnešní době, kdy je nejvíce používán elektronický obchod.³⁸

„Informační technologie umožňují rozrůznějí tradiční skladby vývozu a mění schopnost získat příjmy z takových vývozů. Mobilní a přístupné informační technologie ovlivňují základní mechanismus tvorby a rozdělování bohatství, což dopadá na obchod, hospodářský růst a zaměstnanost.“³⁹

3.2. Finanční trh chudších zemí Afriky

Mnoho států Afrického kontinentu jsou obecně méně vybavené technologiemi a kapitálem. V tom je největší překážka, která těmto zemím brání se zapojit do mezinárodního obchodu a dostat tím příležitost přeskočit na rozvinutější úroveň výroby a také obchodu. Přístup těchto chudších zemí k vnějším poskytovatelům informací by vyžadovalo mnoho úsilí a zřízení opravdu decentralizovaného a globálního informačního systému se zaměřením na obchod a rozvoj, v čemž brání těmto zemím především vysoká zadluženost a nedostatek kapitálu. Zvýšený přístup na mezinárodní finanční trhy je zdrojem příležitostí, což souvisí s dodatečným vnějším financováním rozvoje. Když je pružnost spojená se soukromými finančními trhy, uvolňuje spojení národních úspor a domácích investic a někde také spojuje veřejný rozpočet a výdaje. To platí pro země Afriky a další rozvojové země, kde je toto spojení narušeno přílivem vícestranné oficiální rozvojové pomoci. Ale tato rozvojová pomoc neodpovídá finančním potřebám či investičním příležitostem těchto zemí.⁴⁰

---

³⁸ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 36

³⁹ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 36

⁴⁰ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 36

Proto mají tyto země vysoké náklady na krátkodobé financování, plateb a pojištění v mezinárodním obchodě. V posledních letech se ale tyto země snaží rozvinout vlastní kapacity financování. Využívají, zpracovávají a prodávají své přírodní zdroje a suroviny. Ale vysoká konkurence jim brání k dosažení větších tržeb, které potřebují k rozvoji ekonomiky a hospodářství. Spojování mezinárodní výroby ve zpracovatelském průmyslu a službách, by znamenala pro Afriku možnost prosadit se v těchto odvětvích mezinárodně. Aby se v těchto odvětvích mohla prosadit, musí získat komparativní výhody, tím, že se zapojí do mezinárodní sítě nadnárodní společnosti.⁴¹

Převážně nejméně rozvinuté země a strukturálně slabé státy v Africe, nejsou schopny využívat možností globalizace. A to díky několika překážkám na straně nabídky. Překážkou rozvoje výroby a také dovozního nahrazování výrobou. Tyto překážky souvisí s nedostatkem technologických možností a nedostatkem podnikatelských, prodejních a hlavně technických dovedností. Africké nejméně rozvinuté země mají nedostatek financí pro malé zemědělce, podnikatele a dlouhodobé investory. Tyto země by si měly začít zvykat na soutěživější mezinárodní prostředí, které je specifické novými technologiemi a zvyšováním výkonnosti. Zemím Afriky brání závislost na zpracovávání základních výrobků ve výrobě i vývozu, využít příležitostí globalizace.⁴²

Mezi příčiny patří přechod zemědělců k jiné výrobě, ale přitom nemají dostatek zavlažovacích zařízení, také nemají k dispozici výzkumné a rozvojové služby a mají slabé dopravní prostředky. Mnoho nákladů, jsou investice do stromů a plantáží, které oslabují pružnost nabídky odpovědět na případnou změnu cen. Výroba za těchto podmínek musí pokračovat i když je finanční krize a ceny klesají. Nové objevy a pokroky v těchto zemích ukončili tradiční spojení surovinových vstupů s výstupy.⁴³

---

⁴¹ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 37

⁴² JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 39

⁴³ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 40

3.3. Pokles rozvojové pomoci

Mnohé země Afriky mají za hlavní zdroj kapitálu rozvojovou pomoc, protože nejsou schopny přilákat investice ze zahraničí a jiné kapitálové toky. Problém je, že v posledních letech oficiální pomoc poklesla a tím i reálné světové toky rozvojové pomoci podstatně klesly, především po roce 1991. Země ve Střední a východní Evropě, které tuto pomoc poskytovaly, již zcela přestaly. Země vyvážející ropu podstatně snížily své příspěvky, jelikož se jim zhoršil stav vlastního kapitálového účtu. Nejen úroveň chudoby, ale i potřeby rozvoje uvádí výšku rozvojové pomoci. Africký kontinent však obsahuje země jak chudé tak i rozvoje potřebné a proto by neměla rozvojová pomoc klesat.⁴⁴

Oficiální rozvojová pomoc klesá, jelikož jsou organizace vysoce vyčerpané z pomoci, kterou poskytují a také ze ztrát veřejné podpory v zemích dárců. To navíc souvisí s omezováním mezinárodních veřejných výdajů ve prospěch těch domácích. Podíly z rozděleného zisku, mírová dividenda, tak nikdy nedošla naplnění, jelikož země velké množství prostředků z omezení zbrojení použily ke snížení celkových veřejných výdajů. Navíc jsou programy veřejných výdajů velmi kontrolovány. Musí se prokazovat jejich účinnost pomoci. Kontrolují se, aby nedocházelo ke zneužívání této rozvojové pomoci.⁴⁵

I když rozvojová pomoc klesá, poptávka po ní se zvyšuje. Objevily se nové rozvojové potřeby vedle těch tradičních a také noví žadatelé. Se snižující se nabídkou pomoci roste snaha ustanovit jasná pravidla a měřítko rozdělování této rozvojové pomoci. Tím chtějí organizace zvýšit účinnost jejího využívání. Měla by se soustředit zejména na odstranění chudoby a na podporu rozvoje. Více zdrojů by mělo směřovat do nejméně rozvinutých zemí, jako jsou některé státy Subsaharské Afriky. Chudší státy Afriky splácí své závazky, ale za cenu velkých společenských a hospodářských nákladů, proto se jejich zadlužení stalo překážkou investic a hospodářského růstu.⁴⁶

Důležité pro Subsaharskou Afriku je snížit dluh, aby se mohla dostat z procesu změn splátkového kalendáře. Tím by se zlepšilo hospodářství a s ním i ekonomika. Mohli by začít investovat a zlepšovat hospodářskou úroveň v oblastech obchodu.

---

⁴⁴ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 41

⁴⁵ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 41

⁴⁶ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 41

3.4. Mezinárodní obchod

V minulosti se obchodem se zbožím zabývali ekonomičtí pracovníci a velké společnosti, ale v několika posledních letech se stal pohyb zboží a služeb přes národní hranice, předmětem veřejnosti na celém světě. Zánik překážek obchodu pomohl podpořit tento růst. Politici v zaostalých státech Afriky by měli podporovat větší obchod, kterým se zvyšují vývozy a vzniká více pracovních míst.⁴⁷

Problém v těchto zemích je, že chudší země mají nekvalifikovanou pracovní sílu, proto vytváří jednoduché výrobky jako je například oblečení a jak se tedy mají probíjet na mezinárodní trh, když jejich zboží není tak kvalitní jako zboží více rozvinutých zemí s kvalifikovanou pracovní silou.

I když má Afrika velmi bohaté přírodní zdroje, nevyskytují se zde téměř žádné přímé zahraniční investice, protože si může jen málo zemí v Africe dovolit spotřební výrobky vyspělých zemí.⁴⁸

Afrika má minimální možnosti a finance na boj s konkurencí. A rozhodně pro ní není podporou níže zmíněná citace:

„Sílicí vlna přezhraničních fúzí se řídí heslem: „kdo nepozře, bude pozřen, kdo není dost velký, neudrží krok s konkurencí, kdo dál neporoste, nemá šanci na přežití“.“⁴⁹

---

⁴⁷ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 89, 92

⁴⁸ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 100

⁴⁹ JENÍČEK, V.: *Globalizace světového hospodářství*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1. Str. 101

4. PROBLÉMY AFRIKY

4.1. Zdravotnictví

Zdravotnictví je v krizi. Světová zdravotnická organizace (WHO) tvrdí, že dlouhodobým nedostatkem zdravotnického personálu trpí třicet šest států, které pochází ze subsaharské Afriky a přitom je zde více častý výskyt smrtelně nemocných obyvatel, než v jiných státech. Nejsou finance na léky a také je minimální počet kvalifikovaných doktorů či zdravotních sester, jelikož affičtí lékaři, kteří jsou kvalifikovaní, odcházejí za lepším do Evropy, tím se zhoršuje stav nemocných v Africe a jejich šance za přežití. Člověk si ani neuvědomí kolik má cenu dvacet pět korun českých. Za tuto částku nakupuje organizace UNICEF jednu vakcínu proti tetanu a to bez zisku výrobců. Je skoro neuvěřitelné, že za dvacet pět korun, což stojí jedna vakcína, je zachráněn jeden lidský život.

Díky této dá se říci jednoduché vakcinaci může přežít mnohem více dětí, jelikož v několika zemích Afriky je vysoká dětská úmrtnost. V oblasti Bakaw, která se nachází na Jihu Mauretánie netrpí nedostatkem vody, za to lékařská pomoc je zde nedostatečná.⁵⁰

Vybavení v některých oblastech Afriky co se týče zdravotnictví je na velmi nízké úrovni, že na první pohled nenasvědčuje tomu, že by v nich bylo možné získat jakoukoliv pomoc. Přesto že v této zemi chybí vybavení a léky, dobrovolní zdravotníci zde zachrání několik lidí denně.

Pan Sihamada, vůdce komunity obce Bakaw v Mauretánii, vděčně děkoval za pomoc ze zahraničí. „Jsme velice chudým místem v Africe, ale pomoc lidí a dobrovolníků UNICEF nám dává velkou nadějiv lepší lékařskou pomoc a především budoucnost pro naše děti“.⁵¹

Zatím co v Evropě jsou přísná lékařská pravidla, v Kongu, je minimum nemocnicí, které jsou k tomu všemu vybavené pouze jednoduchým příslušenstvím. V této zemi pracuje jeden z Lékařů bez hranic, David Nott, kterému se podařilo úspěšně provést složitý zákrok, který se i ve vyspělých zemích s nemocnicemi vybavenými nejnovější technikou provádí spíše jen několikrát ročně.

---

⁵⁰ KOKTEJL, geografický magazín, *Vakcíny, život pro Afriku*, 2/2009, Ročník XVIII., Tomáš Kubeš, str. 81, 83, 85

⁵¹ UNICEF.cz, Dětský fond OSN, [online], [cit. 2009-7-18]. Dostupné z:

<http://www.unicef.cz/index.php?retezec=Afrika&pg=17&zl=2>

„David Nott provedl amputaci končetiny. Jak píše BBC, pomohl mu k tomu kolega tisíce kilometrů vzdálený a sms zprávy přes mobilní telefon.“⁵²

Více než miliarda lidí nemá přístup k lékařské pomoci. Deset miliónů Afričanů umírá na infekci (malárie, neštovice), další část při porodu, a nebo jsou nakaženi virem HIV, či cholerou. Nejvíce obětí nakažených cholerou žijí v Zimbabwe. Africká země se s touto epidemií potýká kvůli nedostatku čisté vody. Podle státních médií je nedostatek financí na úpravu pitné vody chemickými prostředky.

„Světová nemocnice již varovala, že nemoc se může rychle rozšířit do oblastí bez přístupu k čisté vodě. Britský premiér Gordon Brown vyzval mezinárodní společenství, aby lidem v této africké zemi pomohlo, protože zimbabwská vláda není schopná a nechce chránit jejich životy.“⁵³

Tabulka č. 2 Srovnání lékařské pomoci v Africe oproti USA v %⁵⁴

Země	světová populace	počet nemocných	zdravotnický personál	ze světového rozpočtu pomoc činí
<i>Subsaharská Afrika</i>	11,00%	24,00%	3,00%	1,00%
USA	3,00%	10,00%	37,00%	50,00%

Jak vidíme ve výše uvedené tabulce, v Africe je oproti USA minimum zdravotního personálu a to méně kvalifikovaného.

Tento problém nezmírní humanitární pomoc. Odpuštění dluhů, by mělo dobrý vliv na rozvoj Afriky, většina politiků však považují tuto variantu za nereálnou. Pomoc od vyspělých států v oblasti politiky či ekonomiky by také přispěla ke zlepšení situace.

---

⁵² iHNed.cz, online zprávy hospodářských novin, [online], [cit. 2009-7-18]. Dostupné z:

<http://zahranicni.ihned.cz/c1-31160580-amputace-pres-sms-v-kongu-operuji-diky-instrukcim-z-londyna>

⁵³ iHNed.cz, online zprávy hospodářských novin, [online], [cit. 2009-7-18]. Dostupné z:

http://zahranicni.ihned.cz/c4-10030320-31114980-003000_d-cholera-v-zimbabwe-nejvice-obeti-za-poslednich-15-let

⁵⁴ UNICEF.cz, Dětský fond OSN, [online], [cit. 2009-7-18]. Dostupné z:

<http://www.unicef.cz/index.php?retezec=Afrika&pg=17&zl=2>

Mezi další problémy ve zdravotnictví je například ženská obřízka, která zůstává rituálem především afrických etnických skupin a vede k zohavení pohlavních orgánů.

Zatímco muži mají zákrok propracovaný a nevede k zmrzačení, u žen je tomu jinak. Běžně se provádí od týdne věku až asi do 14 let, převážně v Africe. Ve 26 zemích po celé Africe pořádají různé vzdělávací, ale i církevní společnosti kampaň veřejného vzdělávání, ale tato tradice má bohužel tak hluboké kořeny, že nemůže být zrušena žádným projektem Spojených národů. Ačkoli ženská obřízka se praktikuje především v afrických a arabských zemích, vystěhovalci přivezli svůj zvyk do Evropy, Kanady, Austrálie a Spojených států. Tímto zákrokem, zbavují ženy plné a rovnoprávné účasti na životě.⁵⁵

Ženská obřízka má velmi nebezpečné následky, především když je u tohoto zákroku používána primitivní výbava v nemocnicích. V mnoha zemích Afriky, totiž v nemocnicích používají k této operaci velmi primitivní nástroje a proto je tento zákrok zdrojem zdravotních potíží a psychických traumat.

Obřízka je nebezpečná, stovky dívek v rozvojových zemích, kde je podle dohadů OSN obřezáno mezi 100 až 140 milióny žen, při zákroku umírají na krvácení. Mnohdy se zákrok provádí skleněným střepem nebo žhavým železem či uhlíkem, což je velmi nehygienické.⁵⁶

V Keni je tento zákrok bohužel velmi častý. Do školy můžou děti jen „obřezané“. Podle odborníků však tento zákrok omezuje možnost nákazy studentů virem HIV, který způsobuje nemoc AIDS, a proto ho většina školních zařízení vyžadují. Obřízka možná omezuje možnost nákazy proti viru HIV, ale když se při zákrocích používá nečisté a nedesinfikované vybavení, tak tato operace způsobuje dlouhé krvácení a mnohé infekce, které často končí smrtí.

Praktikování ženské obřízky se liší podle jednotlivých zemí, v Senegalu ji například podstupuje 20% dívek, v Súdánu ale až 90 %. V některých oblastech této země to však může být až 100 % bez ohledu, zda jde o křesťany nebo muslimy.⁵⁷

---

⁵⁵ Rovnoprávnost.cz, zprávy, [online], [cit. 2009-7-20]. Dostupné z:

<http://www.rovnopravnost.cz/zpravy/dve-novinarcky-byly-uneseny-kvuli-clankum-proti-zenske-obrizce-1513/>

⁵⁶ Aktuálně.cz, zahraničí, Afrika [online], [cit. 2009-7-20]. Dostupné z:

<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=167639>

⁵⁷ Aktuálně.cz, zahraničí, Afrika [online], [cit. 2009-7-20]. Dostupné z:

<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=167639>

Ve všech sledovaných zemích jsou všechny vlády teoreticky proti této mrzačící technice, ale jen minimum z nich k tomu vydalo zákony.

Všeobecným problémem ale je, že se v praxi dodržování zákona zakazujícího obřízku jen velmi těžko prosazuje. Situace se podle WHO částečně lepší například v Burkině Faso a Senegalu, naopak velmi špatná je v Sieře Leone, Libérii nebo Súdánu.⁵⁸

Nejen ženská obřízka trápí obyvatele Afrického kontinentu. Mezi velmi rozšířené nemoci ve státech Afriky patří právě nemoc AIDS, která se stále rozšiřuje a tím představuje obrovský sociální a ekonomický problém rozvojového světa a stejně tak veřejný problém. Subsaharská Afrika je nejvíce zasaženou oblastí světa s miliony nemocných či nakažených virem HIV.

V Africe se určuje HIV/AIDS podle diagnózy, podle příznaků, které se ale objevují u celé řady dalších nemocí z chudoby. Tento virus se převážně objevuje v nejhudších oblastech, kde není žádný zdravotnický systém a kde se jen minimálně vyskytuje nezávadná pitná voda. V Africe byl dříve velký výskyt nemocí jako jsou cholera, tyfus a malárie, dnes je nejrozšířenější nemoc AIDS. Většina lidí v Africe umírá na příznaky známých a léčitelných nemocí, jako je malárie, zápal plic či průjem. Vysoká úmrtnost na tyto léčitelné nemoci je dána špatnými hygienickými podmínkami, které jsou ve většině státech Afriky velmi časté.

Tyto nemoci existují v Africe již dlouho a ani nesčetná pomoc kampaní, počet nakažených a nemocných je nesnižuje. Nutné je zlepšit životní podmínky, zajistit, aby lidé nehladověli a měli přístup k nezávadné pitné vodě.

Světová zdravotnická organizace, WHO, přiděluje úřadům jednotlivých zemí Afriky prostředky pro „zdravotní osvětu o AIDS“. Ve většině afrických zemích poskytuje WHO velké množství finančních prostředků pro boj s AIDS. Některé státy tolik financí nejsou schopny vydat pro celé jejich zdravotnictví.⁵⁹

---

⁵⁸ Aktuálně.cz, zahraničí, Afrika [online], [cit. 2009-7-22]. Dostupné z:

<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=167639>

⁵⁹ Xpress.cz, [online], [cit. 2009-7-22]. Dostupné z:

<http://www.xpress.cz/4493>

4.2. Chudoba

Většina zemí Afriky nemá finanční prostředky na budování škol a zároveň nemá dostatek kvalifikovaných učitelů, kteří by předávali své vědomosti dalším, čímž by se zvýšila gramotnost obyvatel. Při zvýšení gramotnosti by vzrostl i životní styl obyvatel. Ale jelikož chudé země nemají prostředky na školy a vybavení, upřednostňují místo škol práci. Proto v tuto chvíli v chudých zemích Afriky pracuje několik miliónů dětí, které nemají přístup ke vzdělání a tím se zmenšuje jejich šance za zlepšení životního stylu.

Děti shání obživu nejen v prodeji ovoce, čištění bot, ale i prostitucí, či prací v dolech. V Africe se podle statistik vyskytuje až 41% pracujících dětí. Dětská práce je nejvíce viděna v zemích jako je Zimbabwe, Keňa a Uganda. V těchto zemích rodiče posílají své děti do práce, aby alespoň trochu zvýšili rodinný příjem.

Nejvíce častá práce je pro děti nošení kbelíků s vodou či výkaly, například v Kibeře chybí kanalizace a žije v ní přibližně milión lidí. Děti riskují své zdraví či dokonce životy, protože latríny čistí holýma rukama. Ještě hůře jsou na tom sirotci, kterých každým rokem přibývá z důvodu rozšířené epidemie AIDS a také kvůli tíživé ekonomické situaci.⁶⁰

Mezi další časté práce je již zmíněná prostituce, která se vyskytuje převážně ve vyhledávaných turistických letovisek, jako je například Nairobi. Spousta dětí však tento tvrdý pracovní režim nezvládá a končí na ulici, kde se nakonec živí prostitucí či otroctvím.

Tyto výše zmíněné problémy týkající se pracujících dětí má za důsledek chudoba zemí v Africe, jelikož nemají možnost studovat na školách a tím si zajistit vyšší životní styl. Co se týče pracujících dětí a obchodování s nimi jako s otroky, již řešila vláda, která sice ustanovila zákony, které se týkali ochranou dětí a jejich práv, ale tím se tyto problémy nesnížili. Ani v případě přijetí dalších zákonů, které by přísně stanovili ochranu dětí a prevenci jejich zneužívání, na nichž se podle představitelů už pracuje, by podle skeptiků nezměnilo situaci v chudých zemích.⁶¹

---

⁶⁰ Aktuálně.cz, zahraničí, Afrika [online], [cit. 2009-7-22]. Dostupné z:

<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=621080>

⁶¹ Aktuálně.cz, zahraničí, Afrika [online], [cit. 2009-7-22]. Dostupné z:

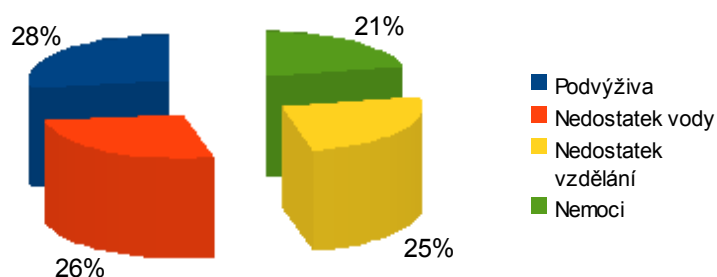
<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=639758>

Více než polovina dětí musí pracovat, aby svým rodinám pomohly s tíživými ekonomickými podmínkami. Dětská práce je v Etiopii rozšířená, ale zároveň je zde i snaha rozvíjet vzdělávací systém. Existují zde takzvané neformální vzdělávací centra, která lidem umožňují splnit si i své ostatní povinnosti, jako je například práce, kvůli obživě. Neformální školy se staví v odlehlých částech země, kde by jinak děti zůstali negramotné jako jejich rodiče. Učivo je zde ale ve srovnání s běžnými školami primitivnější a některé předměty zcela chybí, ale děti mají alespoň možnost vzdělání.⁶²

V Maroku také pracuje polovina dětí mladší patnácti let, které jsou negramotné, jelikož pracují a nemají dost finančních zdrojů na školu. Vláda si je vědoma krize ve vzdělávacím systému a toho, že děti odcházejí ze škol za prací a tím se zvyšuje negramotnost v této zemi.

V některých zemích Afriky se základní škola platí, to je také velký důvod proč malé děti pracují a do školy nechodí, jelikož na školu nemají finance. Kdyby se zavedlo jako například v Ugandě základní vzdělání zdarma, zvýšil by se počet studujících dětí v těchto rozvojových zemích.

Graf č. 4 Detail ankety UNICEF, největší problémy dětí ve světě⁶³

4.3. Školství v chudých zemích Afriky

Vzdělání je další velký problém Afrického kontinentu, jelikož se v něm vyskytuje velký počet negramotných obyvatel viz. příloha III. a IV.

⁶² Aktuálně.cz, zahraničí, Afrika [online], [cit. 2009-7-22]. Dostupné z: http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek_phtml?id=620141

⁶³ Unicef.cz, dětstký fond OSN, [online], [cit. 2009-7-28]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/index.php?pg=20>

Negramotní nedocházejí do škol z důvodu obživy a také z nedostatku financí. Střední školy stojí kolem 350 dolarů na rok. Ve srovnání s průměrným výdělkem afričanů, což činí dolar denně, je vzdělání pro většinu obyvatel nedosažitelné. Některé státy zavedly základní školní docházku zdarma, jako například Keňa, na kterou byl kladen mezinárodní nátlak, ale zároveň musí každý student nosit školní uniformu a školní pomůcky, která stojí také značné finance. Pro většinu lidí jsou tyto výdaje nepřekonatelnou překážkou na cestě ke vzdělání a proto většina obyvatel je negramotná a spíše se věnuje práci, která je jejich hlavní obživou.

V Africe existují nejen placené školy, ale také neplacené školy, do kterých dochází většina chudých obyvatel tohoto kontinentu. Tyto neplacené školy jsou ale velmi zanedbané a příliš primitivně vybavené. Zároveň učitelé jsou většinou rodiče některých ze školáků, či dobrovolníci. I když má tato výuka nízkou úroveň, Afričané jsou vděční za všechny informace, které získají od neprofesionálních učitelů.

Vzdělání by se mělo zavést zdarma na větším počtu škol, aby bylo dostupné pro všechny obyvatele Afriky a zároveň aby jim umožnilo čas na práci, kvůli obživě. Jediné vzdělání totiž chudé státy Afrického kontinentu a obyvatelé v nich zvýší jejich životní úroveň.

„Světýlko naděje bliká ve vzdělání, které nejlépe dokáže změnit přístup k času, práci a rodině.“⁶⁴

Věk školáků je ve třídě většinou různý. Tyto země upřednostňují školní docházku od vyššího věku dítěte. Děti chodí do školy později, protože mají domov daleko od školy, nebo je rodiče potřebují doma, jako pracovní sílu na poli a proto je do školy neposílají. Další obyvatelé by poslali děti do školy rádi, ale bohužel nemají dost finančních zdrojů na školné.

Kvalita školství trpí nedostatkem pedagogů, protože počet dětí velmi rychle vzrůstá. Vysoký počet dětí ve třídách narušuje výuku. Dalším problémem je laxní přístup pedagogů, kteří nevyučují podle určitých pravidel, ale pouze podle svého osobního úsudku, zároveň nejsou oceněni, většinou vyučují dobrovolně. Kdyby se zvýšila úroveň výuky na školách, určitě by to působilo pozitivně na obyvatele zemí Afriky a tím by vzrostl počet kvalifikovaných učitelů, kteří by mohli přispívat ke zvyšování úrovně vzdělání.

---

⁶⁴ LIDÉ A ZEMĚ, cestovatelský magazín, Mladá fronta, a. s., 2006 [online], [cit. 2009-7-29]. Dostupné z: <http://www.lidezeme.cz/clanek/kantorem-v-ugande>

4.4. Organizace pomoci

Světové organizace se zabývají ochranou a zlepšováním životních podmínek dětí. Podporují všestranný rozvoj obyvatel a zároveň podporují jejich životní styl.

UNICEF

Dětský fond OSN je hlavní světovou organizací, která se zabývá životními podmínkami dětí v chudých zemích Afrického kontinentu. Pracuje s komunitami a vládami ve 157 zemích světa, aby těm nejpotřebnějším poskytli humanitární pomoc a zároveň dlouhodobě rozvíjeli zdravotní péči, vzdělání a ochranu dětí.⁶⁵

Celosvětová působnost UNICEF umožňuje využívat znalostí a zkušeností spojených s pomocí dětem. Stálá přítomnost v místech pomoci znamená, že je organizace připravená okamžitě zasáhnout v případě potřeby. Většina pracovníků UNICEF pracuje přímo v oblastech, kam pomoc směřuje, což zaručuje již zmíněnou okamžitou pomoc.

Projekty na pomoc dětem nejsou financovány z rozpočtu OSN, ale pouze z dobrovolných příspěvků a prodeje dárkového zboží s logem UNICEF, či pohlednic. Činnost této organizace vede přesvědčení, že péče o děti a jejich dobré životní podmínky, jsou důležité k rozvoji lidstva. UNICEF byla založena s cílem odstraňovat překážky týkající se chudoby, násilí, nemoci a diskriminace.

Organizace pomáhá zlepšovat péči o děti chudých zemí, jelikož důležitý základ pro budoucnost každého člověka, je právě tato péče v dětském věku, která ovlivňuje budoucnost člověka. Podporuje vzdělávání dívek, zajišťuje, aby se dostávalo výuky dívkám stejně tak jako chlapcům, alespoň základního vzdělání. Zároveň také podporuje očkování dětí proti základním dětským chorobám, jako je například malárie a snaží se o to, aby byly dobře živeny, protože je nepřijatelné jak děti umírají v mnoha zemích na podvýživu. UNICEF pomáhá počty dětské úmrtnosti snížit, jelikož většinou děti umírají z důvody, kterým lze předcházet. Šíří prevenci HIV/AIDS mezi mladými lidmi, protože je možné před tímto virem ochránit velký počet obyvatel. Hlavní cíl je zajistit rovnost pro všechny, kdo jsou diskriminováni, například pro dívky a ženy.

Několik let UNICEF dodával vodu a také základní hygienické potřeby dětem, aby jim poskytl přijatelné životní podmínky a tím umožnil optimální rozvoj.

---

⁶⁵ UNICEF.cz , Dětský fond OSN, [online], [cit. 2009-7-29]. Dostupné z:

<http://www.unicef.cz/index.php?pg=2&id=94&zp=1>

V současnosti organizace produkuje orální rehydratační soli, což je kombinace cukrů a solí, která pomalu snižuje počet úmrtí na průjmová onemocnění.

Organizace UNICEF v mimořádných situacích spolupracuje s dalšími organizacemi OSN a společně s nimi se snaží chránit děti před nemocemi z nekvalitní vody. Počet oblastí s výskytem nekvalitní vody se stále zvyšuje, což je hrozné pro životní podmínky lidí nejen ve státech Afriky, ale je to nejnebezpečnější světový zdravotní problém celého světa. Velké množství obyvatel v chudých zemích, jako je například Etiopie, Keňa či Malawi, trpí nebo dokonce umírá na nemoci, které způsobuje znečištěná a tím závadná voda.

CARE

Je jedna z největších nezávislých humanitárních organizací. Pomáhá lidem, kteří trpí chudobou a tím jsou ohroženi hladem i bídou. Vizí této organizace je svět bez výskytu chudoby.

CARE „*Cooperative for American Remittances to Europe*“ se snaží o zasažení sociální spravedlnosti, snížení chudoby a život v míru.⁶⁷

Pomáhá v nejchudších oblastech světa, jako jsou například země Afrického kontinentu. CARE zachraňuje prostřednictvím příspěvků a zdrojů životy potravinami, léky i osivem. Pomoc, kterou CARE poskytuje, se dělí na pomoc v případě aktuální nouze a na pomoc vedoucí k soběstačnosti.

Ročně umírá několik milionů dětí mladších pěti let na podvýživu, malárii a průjem. Hlavním bodem práce této organizace jsou lidská práva, lidem v chudých státech Afriky mají právo žít v míru a bezpečí. Také se snaží za pomoci struktur umožnit lidem jednat samostatně a tím rozvíjet svou osobnost a tím i svůj životní styl.

FAIR TRADE

Spravedlivý obchod. Fair Trade je určitý způsob obchodu, kde vystupují pěstitelé z rozvojových zemí, jako jsou například země Afrického kontinentu a samozřejmě i další. Tento obchod podporuje spravedlivý přístup k mezinárodnímu obchodu a jeho důraz je kladen na sociální a také ekologické rozměry.

---

⁶⁷ CARE.cz , humanitární organizace, [online], [cit. 2009-7-30]. Dostupné z:

<http://www.care.cz/cz/o-care/jak-care-pracuje.html>

Společnost pro Fair Trade je nevládní nezisková organizace a má status občanského sdružení. Zabývá se propagací a zviditelňováním spravedlivého obchodu. Poukazuje na něj, jako na účinný nástroj, který vede k rozvoji chudých zemí Afriky a dalších.⁶⁸

V současné době je do Fair trade zapojeno téměř jeden a půl milionu pěstitelů, zemědělských pracovníků a řemeslníků, většina ze států Subsaharské Afriky. Tato společnost dává šanci lidem z rozvojových zemí vyprostit se vlastním úsilím z chudoby a začít znovu žít důstojně svůj život.

Toho obchodní partnerství, které má za cíl účinnou podporu znevýhodněných pracovníků rozvojových zemí, se snaží především poskytovat spravedlivé obchodní podmínky pro zapojené výrobce. Fair Trade je zaměřen na práva a ochranu životního prostředí, zároveň také informuje spotřebitele o situaci malých zemědělců, kteří pracují dvanáct hodin denně, jelikož nemají pevně stanovenou pracovní dobu, dlouhodobou obchodní smlouvu, nutí své děti pracovat kvůli obživě rodiny, mají zastaralé metody při hospodaření, jelikož nejsou školeni. Organizace tyto nedostatky odstraňuje, zaručuje pevnou mzdu, pevnou pracovní dobu, zakazuje práci dětí do 15 let a především zaručuje minimální výkupní cenu, která je většinou vyšší než cena na světovém trhu.

LÉKAŘI BEZ HRANIC

Tato mezinárodní, humanitární organizace, poskytuje odbornou zdravotnickou pomoc lidem v krizi, například v chudých zaostalých zemích s nízkým výskytem zdravotníků a nemocnic. Ve státech Afriky, v Malawi, Etiopii a dalších chudých státech, chybí zdravotnická struktura, která je z důvodu vysokého výskytu nemocí důležitá. Lékaři bez hranic poskytují zdravotnickou péči, vedou kliniky, vykonávají operace, léčí epidemie a provádějí různé kampaně týkající se očkování. Lékaři bez hranic také kontrolují a zabezpečují chod výživových center pro podvyživené obyvatele, především děti a ošetřují nakažené pacienty tuberkulózou, malárií a HIV/AIDS. Tato organizace směřuje svoji pozornost pomoci na populace, které mají omezený či většinou minimální až vůbec žádný přístup k zdravotnickým zařízením.

Zdravotnická zařízení v Africe jsou omezená a lékaři nekvalifikovaní dobrovolníci, proto je v Africe vysoká úmrtnost, jelikož nemají dostatek zdrojů na vybudování, či vybavení nemocnic, či na zaměstnání kvalifikovaných doktorů.

---

⁶⁸ FairTrade.cz , humanitární organizace, [online], [cit. 2009-7-30]. Dostupné z:

<http://www.fairtrade.cz/index.php?clanek=10>

4. ZÁVĚR

V mé bakalářské práci jsem se pokusila nastínit problémy, které se vyskytují v africkém kontinentu. Africký kontinent ještě musí na své vývojové cestě projít mnoha změnami, z nichž ne všechny budou jednoduché. Také záleží na tom, jak se bude vyvíjet finanční a bezpečnostní situace kontinentu, jakým směrem se africké státy vydají a jestli budou následovat evropskou integraci.

Afrika je velmi důležitá z globálního hlediska a proto si zaslouží mimořádnou pozornost ostatních zemí z celého světa. Téma jako jsou problémy subsaharské Afriky je velmi obsáhlé a mělo by být objektem pozornosti. Většina obyvatel ostatních států se příliš touto problematikou nezabývá, ale to by se mělo napravit větší informovaností lidí se zdůrazněním na následky, jako jsou například snižující se výskyt zdravotně nezávadné vody, zvyšující se úmrtnost obyvatel, či rozšíření nemocí a další.

Zároveň humanitární organizace, které napomáhají africkým státům finančními prostředky či projekty, by měly být více kontrolovány a také by měl být kladen důraz na monitorování projektů, zda dobře fungují, či ne. Jelikož projekt, do kterého je vloženo mnoho financí, by měl alespoň přinést určité výsledky a nezůstat bez dohledu. Podle statistik bylo zjištěno, že většina projektů nakonec nedosáhla natolik jejich využití, nebo je obyvatelé Afriky přestali používat z důvodu rozbití a následné neschopnosti je opravit.

Další oblastí je mezinárodní dluh Afriky. Dluh nedává Africe možnost rozvíjení ekonomiky a hospodářství, tím ji také drží na zaostalé úrovni. V případě že by bohaté státy skupiny G7 odpustili dluh Africe, pomohlo by to zmenšení problému jako je chudoba a přispělo by to k rozvoji chudých zemí afrického kontinentu. Ušetřené finance by se používaly na vývoj zdravotnictví, čímž by se snížil počet lidí postižených nemocemi a úmrtností. Dále na školství, čímž by se zvýšila informovanost obyvatel a tím by se zlepšilo hospodářství, lidé by se učili nových technologií, které napomáhají udržovat životní prostředí a ulehčují práci, zároveň by vzrostla gramotnost obyvatel Afriky.

Mé návrhy na řešení

Důležité je seznámit co nejvíce obyvatel ostatních států nejen s problematikou zemí afrického kontinentu, ale i s důsledky, které mohou neřešením těchto problémů nastat.

Také vytvářet další více monitorované projekty, které postupně zmenší počet postižených zemí Afriky. Po zpracování projektu ho monitorovat, zda je používám správně a kontrolovat funkčnost projektu. Vyučít obyvatele oblasti, jak daný projekt používat.

Měl by se podporovat rozvoj domácí produkce potravin a vody, jejich distribuce a tím i osamostatnění těchto činností, které zmenší výskyt chudoby v temích afrického kontinentu.

Podpora vzdělání obyvatelstva patří mezi nejdůležitější způsoby řešení již zmíněných problémů. V případě, že se v Africe zvýší gramotnost obyvatel, napomůže to k rozvoji jejich životního stylu, lidé začnou více vstřebávat nové informace a především nové technologie, začnou ekonomicky přemýšlet, tím vzroste nejen úroveň hospodářství, ale také úroveň ekonomiky. Vzdělání obyvatel rovná se kvalifikovaní pracovníci, kteří napomáhají růstu té dané země, v tomto případě Africe.

Dále by se nemělo zapomenout na rozvoj podnikání. Velká část afrických zemí trpí vysokou nezaměstnaností a v případě, že se zaměstnání vyskytne, tak je za velmi nízký příjem. Proto by se finanční pomoc měla zaměřit na budování nových dílen, podniků a zároveň jak jsem již zmínila, stále školit pracovníky, aby se z nich stali kvalifikovaní zaměstnanci.

SEZNAM LITERATURY

Literární zdroje:

ČERNOCH, J.: Afrika za pět minut dvanáct, Oftis Ústí nad Orlicí, 2004. ISBN

HUGHES, J.: Velká obrazová všeobecná encyklopedie, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4

JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: Globální problémy a světová ekonomika ekonomika, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2

JENÍČEK, V.: Globalizace světového hospodářství, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, 2002. ISBN 80-7179-787-1

KOKTEJL, geografický magazín, Vakcíny, život pro Afriku, 2/2009, č.2 Ročník XVIII., Czech Press Group, Tomáš Kubeš

KOKTEJL, geografický magazín, Vakcíny, život pro Afriku, 5/2009, č.5 Ročník XVIII., Czech Press Group

KOKTEJL, geografický magazín, Vakcíny, život pro Afriku, 4/2009, č.4 Ročník XVIII., Czech Press Group, Stanislav Krupař

LIDÉ A ZEMĚ, cestovatelský magazín, Mladá fronta, a. s., 2006

MANGO, č. 1, Etiopie – černý poklad afrických pralesů, Cestovatel, 2007. ISBN 1213-3337

MUDr. DRLÍK M., Český lékař v srdci Afriky, Portál, s. r. o., Praha 2003, ISBN 80-7178-833-3

SVĚT POZNÁNÍ, č. 140, Marshall Cavendish Limited, 1995. ISBN 1211-9369

SVĚT POZNÁNÍ, č. 141, Marshall Cavendish Limited, 1995. ISBN 1211-9369

SVĚT POZNÁNÍ, č. 155, Marshall Cavendish Limited, 1995. ISBN 1211-9369

Elektronické zdroje:

iHNed.cz. [online], [cit. 2009-7-12]. Dostupné z:

<http://zahranicni.ihned.cz/c1-37755300-obama-v-africe-predelal-svuj-slogan-yes-we-can-prekvapil-kritikou>

UNICEF.cz, Dětský fond OSN, [online], [cit. 2009-7-18]. Dostupné z:

<http://www.unicef.cz/index.php?retezec=Afrika&pg=17&zl=2>

Rovnoprávnost.cz, zprávy, [online], [cit. 2009-7-20]. Dostupné z:

<http://www.rovnopravnost.cz/zpravy/dve-novinarcky-byly-uneseny-kvuli-clankum-proti-zenske-obrizce-1513/>

Aktuálně.cz, zahraničí, Afrika [online], [cit. 2009-7-20]. Dostupné z:

<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=167639>

Via Africana.cz. [on-line], [cit. 2009-7-12]. Dostupné z: <http://www.czefrica.com/>

CARE.cz , humanitární organizace, [online], [cit. 2009-7-30]. Dostupné z:

<http://www.care.cz/cz/o-care/jak-care-pracuje.html>

FairTrade.cz , humanitární organizace, [online], [cit. 2009-7-30]. Dostupné z:

<http://www.fairtrade.cz/index.php?clanek=10>

Rozvojovka, projekt – nadace Člověk v tísni, [online], [cit. 2009-8-2]. Dostupné z:

<http://rozvojovka.cz/index.php?id=209>

6. SEZNAM PŘÍLOH

- I. Tabulka – Absolutní chudoba podle regionů v roce 1995
- II. Tabulka – Nejchudší země světa (90.léta)
- III. Tabulka – Výdaje na vzdělání (90.léta)
- IV. Tabulka – Výdaje na vzdělání (90.léta)
- V. Tabulka – Energetická bilance příjmu potravy (90.léta)

PŘÍLOHA I.

Tabulka - Absolutní chudoba podle regionů v roce 1995 ⁶⁹

Region	Podíl na celkové absolutní chudobě (odhad 1,2 mld. lidí)
Střední východ a Severní Afrika	0,5
Evropa a Střední Asie	2
Latinská Amerika a Karibik	6,5
Východní Asie a Pacifik	23,2
Subsaharská Afrika	24,3
Jižní Asie	43,5

⁶⁹ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J.: Globální problémy a světová ekonomika ekonomika, C. H. Beck, Praha, 2003. ISBN 80-7179-795-2. Str. 170

PŘÍLOHA II.

Tabulka - Nejchudší země světa (90. léta) ⁷⁰

NEJCHUDŠÍ ZEMĚ SVĚTA (90. LÉTA)	
Země	Počet zcela nemajetných (v milionech)
Indie	350
Čína	105
Bangladéš	93,2
Brazílie	72,4
Indonésie	47,8
Nigérie	46,4
Vietnam	37,6
Filipíny	35,2
Pákistán	35
Etiopie	31,9
Dem. Rep. Kongo	28
Mexiko	26,4
Thajsko	16,8
Tanzánie	16,2

⁷⁰ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 744

PŘÍLOHA III.

Tabulka - Výdaje na vzdělání (90. léta) ⁷¹

VÝDAJE NA VZDĚLÁNÍ (90. LÉTA)	
Země	V % HDP
Nejvyšší	
Libye	10,1
Surinam	9,5
Alžírsko	9,4
Seychely	9,1
Guyana	8,8
Zimbabwe	8,5
Botswana	8,2
Švédsko	7,5
Dánsko	7,3
Maroko	7,3
Kanada	7,2
Svatá Lucie	7,2
Pobřeží Slonoviny	7
Grenada	6,9
Barbados	6,9
Egypt	6,8
Nizozemsko	6,8
USA	6,8
Norsko	6,7
Kuba	6,6

⁷¹ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 744

PŘÍLOHA IV.

Tabulka - Výdaje na vzdělání (90. léta) ⁷²

VÝDAJE NA VZDĚLÁNÍ (90. LÉTA)	
Země	V % HDP
Nejnižší	2,3
Bolívie	2,3
Burkina	2,2
Myanma (Barma)	2,2
Bangladéš	2,1
Spojené arabské emiráty	2
Čad	2
Salvador	1,9
Namibie	1,9
Turecko	1,8
Madagaskar	1,8
Haiti	1,8
Guatemala	1,8
Afghánistán	1,8
Peru	1,5
Nigérie	1,5
Argentina	1,5
Laos	1,2
Dem. Rep. Kongo	0,9
Indonésie	1,9
Somálsko	0,4

⁷² HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 744

PŘÍLOHA V.

Tabulka - Energetická bilance příjmu potravy (90.léta) ⁷³

ENERGETICKÁ BILANCE PŘÍJMU POTRAVY (90.LÉTA)		
Země	Kalorie na osobu a den	V % z hlediska optimální denní potřeby
Nejvyšší		
Irsko	3952	169
Belgie	3925	167
Řecko	3775	161
Bulharsko	3695	156
USA	3642	155
Dánsko	3639	155
Maďarsko	3608	154
Francie	3593	153
Německo	3591	153
Česká republika	3574	152
Slovenská republika	3545	151
Švýcarsko	3508	150
Itálie	3498	149
Rakousko	3486	148
Island	3473	148
Španělsko	3472	148

⁷³ HUGHES, J.: *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*, Václav Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-256-4, Str. 744

ABSTRAKT

STRNADOVÁ, I.: *Problémy v Africe jako sociologický problém : bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 43 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr., Ing. Soukup Petr

Klíčové pojmy: Afrika, bída, dluh, ekonomika, hospodářství, chudoba, nemoci, organizace, rozvojová pomoc, smrt, školství, zdravotnictví.

První kapitoly obsahují charakteristiku Afriky, její geografii, zemědělství a náboženství. Seznámení s geografii Afrického kontinentu nám pomůže lépe chápat vyskytující se problémy v Africe, které bude tato práce rozebírat. V druhé kapitole, práce popisuje ekonomiku, zadlužení států afrického kontinentu a tím způsobenou chudobu obyvatel. Třetí kapitola se zabývá hospodářstvím Afriky, rozebírá postavení podniků ve finančním a lidském kapitálu, také malý přístup afrických zemí k distribučním sítím a nízké technologie. Další kapitola zdůrazňuje problémy, jako jsou zdravotnictví, školství a chudoba. Poslední kapitola seznamuje s humanitárními organizacemi, které pomáhají africkým zemím k rozvoji, formou projektů či finančních prostředků. V závěru shrnu návrhy na další možná řešení již zmíněných problémů afrického kontinentu.

ABSTRACT

STRNADOVÁ, I.: *Problémy v Africe jako sociologický problém (Problems in Africa as a sociological problem) : bachelor's thesis*. Příbram : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009. 43 s. Thesis tutor PhDr., Ing. Soukup Petr

Key words: Africa, adversity, debit, economy, farmstead, destitution, illnesses, organization, development help, death, education, public health.

The first chapters comprise a characteristic of Africa, its geography, agriculture and religion. The acquaintance of the African continent will help us better understand the occurring problems in Africa, which will this bachelor paper analyse. The second chapter describes economy, indebtedness of countries of the African continent and poverty of people caused by it. The third chapter deals with the economy of Africa, analyses the status of enterprises in the finance and human capital as well as little access of African countries to the distribution networks and poor technologies. Following chapter emphasises problems such as health service, education and poverty. The last chapter deals with humanitarian organisations, which help African countries with their development in form of various projects or financial means. In the conclusion I summarise the proposals for other possible solutions of already mentioned problems of the African continent.